

Ερώτημα άρθρου 9 (2) (στ) ΓΚΠΔ.

Μπορεί μια ασφαλιστική εταιρεία να βασιστεί στο άρθρο 9 (2) (στ) του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ) 2016/679 ΕΕ που προβλέπει για θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων, προκειμένου να προβεί στην επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, όπως ιατρικά πιστοποιητικά για να αποζημιώσει ή να αρνηθεί να αποζημιώσει κάποιον που υποβάλλει προς εκείνη απαίτηση για αποζημίωσή του;

Απάντηση (αποτελεί νομική γνώμη και σε καμία περίπτωση νομική συμβουλή)

Ελένη Ζαφείρη, δικηγόρος Ελλάδος, Μάρκου & Σία ΔΕ.ΠΕ

Η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων¹ κατ' αρχήν απαγορεύεται και επιτρέπεται μόνο στις επιτρεπόμενες από το άρθρο 9 (2) απαριθμούμενες εξαντλητικά² περιπτώσεις εξαιρέσεων, στις οποίες ανήκει και η εν λόγω (στ) επεξεργασία που είναι «απαραίτητη για θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων ή όταν τα δικαστήρια ενεργούν υπό τη δικαιοδοτική τους ιδιότητα»³. Στο Προοίμιο του Κανονισμού το οποίο αντιστοιχεί στις περιπτώσεις εξαιρέσεων από την απαγόρευση επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων και συγκεκριμένα στην παράγραφο (52) αναφέρεται ότι θα πρέπει επίσης να προβλεφθεί παρέκκλιση «που να επιτρέπει την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όταν είναι αναγκαία για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων, είτε σε δικαστική διαδικασία είτε σε διοικητική ή τυχόν εξωδικαστική διαδικασία»⁴. Επιπλέον, το εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης (FRA) εκδόσεως 2018 επίσης επιβεβαιώνει την παρέκκλιση αυτή⁵ και συνεπώς θεωρεί ως επιτρεπτή την επεξεργασία για θεμελίωση, άσκηση ή υπεράσπιση νομικών αξιώσεων στο πλαίσιο είτε δικαστικής είτε εξωδικαστικής ή διοικητικής διαδικασίας με παραπομπή στο άρθρο 9 (2) (στ) και παράγραφο Προοιμίου (52) του ΓΚΠΔ. Από τα παραπάνω προκύπτει με σαφήνεια ότι η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων (όπως ιατρικά πιστοποιητικά) στην οποία προβαίνει μια ασφαλιστική εταιρεία με σκοπό να αποζημιώσει ή να αρνηθεί να αποζημιώσει κάποιον τρίτο πρόσωπο που έχει απαίτηση εναντίον της στο πλαίσιο δικαστικής ή εξωδικαστικής διαφοράς (νομική αξίωση) προκύπτουσα από την ασφαλιστική σύμβαση με πελάτη της εμπίπτει στην επιτρεπόμενη εξαίρεση του άρθρου 9 (2) (στ) του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων και συνεπώς επιτρέπεται χωρίς να είναι αναγκαία η εξασφάλιση της ρητής συγκατάθεσης του απαιτητή (υποκειμένου δεδομένου) εφόσον βέβαια τηρεί τις υπόλοιπες αρχές⁶ επεξεργασίας του εν λόγω Κανονισμού. Αυτό το τελευταίο κατ' ελάχιστον σημαίνει ότι ο απαιτητής θα πρέπει να ενημερωθεί για την επεξεργασία δυνάμει του Άρθρου 13 και κατά περίπτωση, Άρθρου 14 του Κανονισμού.

Πηγές:

1. Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ) 2016/679 ΕΕ.
2. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης (FRA) εκδόσεως 2018/ FRA, European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, Handbook on European data protection law, 2018 edition.

¹ Βλ. για ορισμό ευαίσθητων δεδομένων ΓΚΠΔ 2016/679 ΕΕ άρθρο 9 (1) «Επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και η επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση προσώπου, δεδομένων που αφορούν την υγεία ή δεδομένων που αφορούν τη σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό.» και επίσης Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης (FRA) εκδόσεως 2018/ FRA, European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, Handbook on European data protection law,2018 edition, σελ. 159 «in Article 9 of the GDPR, contains a detailed regime for processing special categories of data (also called 'sensitive data'). These data reveal racial or ethnic origin, political opinions, religious or philosophical beliefs and trade union membership as well as for processing genetic and biometric data for the purposes of uniquely identifying a natural person, and for data concerning health, a person's sex life or sexual orientation».

² Βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης (FRA) εκδόσεως 2018/ FRA, European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, Handbook on European data protection law,2018 edition, σελ. 160 « There is, however, an exhaustive list of exemptions to this prohibition, which can be found in Article 9 (2) of the regulation and which amount to lawful grounds for processing sensitive data».

³ Βλ. ΓΚΠΔ 2016/679 ΕΕ άρθρο 9 (2) (στ).

⁴ Βλ. ΓΚΠΔ 2016/679 ΕΕ Προοίμιο παρ. (52).

⁵ Βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης (FRA) εκδόσεως 2018/ FRA, European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, Handbook on European data protection law,2018 edition, σελ. 163 «Legal claims,The processing of special categories of data which "is necessary for the establishment, exercise or defence of legal claims", whether in court proceedings or in an administrative or out-of-court procedure,425 is also allowed under the GDPR.426 In this case, processing must be relevant to a specific legal claim and its exercise or defence respectively, and may be requested by any one of the disputing parties.

425 General Data Protection Regulation, Preamble Recital 52. 426 Ibid., Art. 9 (2) (f).».

⁶ Βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης (FRA) εκδόσεως 2018/ FRA, European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, Handbook on European data protection law,2018 edition, σελ. 142 « Chapter II of the General Data Protection Regulation, entitled 'Principles', provides that all personal data processing must comply, firstly, with the principles relating to data quality set out in Article 5 of the GDPR. One of the principles is that personal data should be "processed lawfully, fairly and in a transparent way". Secondly, for data to be processed lawfully, the processing must comply with one of the lawful grounds for making data processing legitimate, listed in Article 6 for non-sensitive personal data, and in Article 9 for special categories of data (or sensitive data). Similarly, Chapter II of Modernised Convention 108 which sets out the "basic principles for the protection of personal data", establishes that to be lawful, data processing shall be "proportionate in relation to the legitimate purpose pursued".

Irrespective of the lawful ground for processing that a controller relies on to initiate a personal data processing operation, the controller will also have to apply the safeguards provided for in the general data protection law regime.» σε συνδυασμό με ΓΚΠΔ 2016/679 ΕΕ άρθρο 5 « Αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα:

α) υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων («νομιμότητα, αντικειμενικότητα και διαφάνεια»),

β) συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και δεν υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς· η περαιτέρω επεξεργασία για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον ή σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή στατιστικούς σκοπούς δεν θεωρείται ασύμβατη με τους αρχικούς σκοπούς σύμφωνα με το άρθρο 89 παράγραφος 1 («περιορισμός του σκοπού»),

γ) είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία («ελαχιστοποίηση των δεδομένων»),

δ) είναι ακριβή και, όταν είναι αναγκαίο, επικαιροποιούνται· πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα για την άμεση διαγραφή ή διόρθωση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι ανακριβή, σε σχέση με τους σκοπούς της επεξεργασίας («ακρίβεια»),

ε) διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να αποθηκεύονται για μεγαλύτερα διαστήματα, εφόσον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς, σύμφωνα με το άρθρο 89 παράγραφος 1 και εφόσον εφαρμόζονται τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που απαιτεί ο παρών κανονισμός για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων («περιορισμός της περιόδου αποθήκευσης»),

στ) υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο που εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων την προστασία τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία και τυχαία απώλεια, καταστροφή ή φθορά, με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων («ακεραιότητα και εμπιστευτικότητα»).

2. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1 («λογοδοσία»).».